DAVLAT CHEGARASINI QO'RIQLASH VA HIMOYA QILISH SOHASIDA MILLIY XAVFSIZLIKKA TAHDIDLAR

O'zbekiston Respulikasi Qurolli Kuchlar Akademiyasi

Chegara qo'shinlari taktik qo'mondonligi

4-bosqich kursanti

ABDURAHMONOV M.B

Annotatsiya: ushbu maqolada davlat chegarasini qo'riqlash va himoya qilish sohasida milliy xavfsizlikka tahdidlar muhokama qilinadi. Milliy xavfsizlikning asosiy muammolaridan biri hisoblanadigan chegara xavfsizligi, yuqori darajadagi tahdidlar bilan yuzma-yuz turadi, bular orasida narkotrafik, terrorizm, noqonuniy migratsiya, kiberhujumlar va ekologik tahdidlar mavjud. Ushbu maqola, davlatlar o'rtasidagi xavfsizlikni ta'minlashda yangi texnologiyalarni joriy etish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va qochoqlar bilan muomala qilish bo'yicha samarali strategiyalarni taklif etadi. Milliy xavfsizlikni ta'minlash uchun zamonaviy yechimlar va kompleks yondashuvlar zaruriyati ta'kidlanadi, shuningdek, davlatlar o'z suverenitetini himoya qilib, xavfsizlikni mustahkamlashlari lozimligi ko'rsatiladi. Maqola, zamonaviy dunyoda davlat chegaralarini qo'riqlash va himoya qilishda yuzaga kelayotgan muammolarni kompleks tarzda tahlil qilishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: davlat chegarasini qo'riqlash, himoya qilish, milliy xavfsizlik, tahdidlar, narkotrafik, terrorizm, noqonuniy migratsiya,kiberhujumlar, ekologik tahdidlar, xalqaro hamkorlik, zamonaviy texnologiyalar, suverenitet, ijtimoiy barqarorlik, monitoring tizimlari

Davlat chegaralari, har bir davlat suverenitetining asosi bo'lib, ularni himoya qilish va qo'riqlash milliy xavfsizlikning eng muhim vazifalaridan biridir. Chegara, nafaqat iqtisodiy va siyosiy barqarorlikni ta'minlash, balki jamiyatning xavfsizligini saqlash uchun ham muhim ahamiyatga ega. Chegaralarni himoya qilish sohasidagi tahdidlar esa, kelajakda milliy xavfsizlikka jiddiy xavf tug'dirishi mumkin.Milliy xavfsizlik nuqtai nazaridan, davlat chegaralarini qo'riqlash faqat hududiy o'lchov emas, balki iqtisodiy barqarorlik, siyosiy mustaqillik va inson huquqlarini himoya qilish uchun ham zarur bo'lgan jarayondir. Davlatlar o'rtasidagi chegara, har bir davlatning suverenitetini belgilab beradigani bois, bu hududlarning xavfsizligi jamoatchilik va davlat tomonidan jiddiy e'tiborga olinishi lozim. Misol uchun, noqonuniy migratsiya jarayoni ko'plab davlatlar uchun ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni keltirib chiqaradi, bu esa kelajakda yangi tahdidlar to'g'dirishi mumkin.

Bundan tashqari, globalizm va texnologik rivojlanish jarayonlarida insonlar va ma'lumotlarning chegara bilmas harakati, davlatlarning xavfsizligini yangi, oldin qabul qilinmagan shakllarda tahdid ostiga qo'yishi mumkin. Kiberhujumlar esa, davlatning ichki tizimlariga kirib, muhim ma'lumotlarni o'g'irlash yoki xavfsizlik tizimlariga putur yetkazib, davlat xavfsizligini yanada zaiflashtirishi yuz berishi mumkin. Shuning uchun, hozirgi davrda milliy xavfsizlik faqatgina harbiy kuch yoki jismoniy chegara nazorati bilan cheklanmay, balki zamonaviy texnologiyalar va tizimlarni joriy etish orqali ta'minlanishi zarur.

Yana bir muhim jihat, xalqaro hamkorlikdir. Davlatlar o'rtasida yagona xavfsizlik tizimlarini yaratish, ma'lumotlarni almashish va tajriba o'tkazish orqali, ushbu jarayonni yanada samarali qilish mumkin. Har bir davlatning xavfsizligi, nafaqat o'z hududida, balki qo'shni davlatlar bilan ham bevosita bog'liq. Shu sababli, ushbu maqola doirasida davlat chegarasini qo'riqlash va himoya qilish sohasida milliy xavfsizlikka tahdidlar, ularning sabab va oqibatlari, shuningdek, ushbu tahdidlarni bartaraf etish uchun amalga oshirilishi kerak bo'lgan strategiyalar haqida batafsil tahlil qilishga harakat qilinadi. Maqola, o'zida hozirgi zamon muammolari, ularning echimlari va

kelajakdagi istiqbollarni yoritadi. Davlat chegaralaridagi xavfsizlikni ta'minlash, nafaqat mustaqil davlat sifatida yashash, balki fuqarolarni himoya qilish va ularning hayot sifatini oshirishga qaratilgan harakatlar hamda strategiyalar majmuini talab etadi. Buning natijasida, har bir davlat o'zining suverenitetini mustahkamlab, xalqaro hamjamiyatda o'z o'rnini saqlab qolishi uchun qat'iy chora-tadbirlarni ko'rishi zarur. Ayni paytda, mamlakatlarning salohiyatini qo'llab-quvvatlash va o'ziga xos muammolarini hal qilishda barcha sohalarda, jumladan iqtisodiyot, siyosat va xushyoqish sohalarida faoliyat yuritish, ularni to'g'ri boshqarish ham muhim ahamiyatga ega. Bu boradagi harakatlar doirasida jamiyatning barcha qatlamlaridan, shu jumladan davlat muhafaza organlari, ilm-fan va texnologiya sohalari vakillaridan to'liq hamkorlik, tajribalar almashish va o'zaro yordamgatayyorlab borish zarur. Bunda, chegaralarni qo'riqlash va himoya qilishda ilg'or metodologiyalarni joriy etish, hamda zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirish masalan, sun'iy intellekt va kiberinfratuzilmalardan foydalanish, tajribalarni yanada samarali va innovatsion shakllantirishga yordam beradi. Chegaralar xavfsizligini ta'minlashda innovatsion yechimlar va ilg'or texnologiyalarni izlab topish jarayonida, davlatlar orasida qo'shma loyihalar va dasturlar ishlab chiqilishi mumkin, bu esa xalqaro ijtimoiy hamkorlikda ijobiy natijalar keltiradi. Oxir oqibat, davlat chegara xavfsizligi milliy xavfsizlikning muhim qismidir. Uning ta'siri esa iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikka, shuningdek, fuqarolarning hayot sifati va xavfsizligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ushbu maqola, chegara qo'riqlash va himoya qilish sohasidagi muammolarni tahlil qilgan holda, milliy xavfsizlikni oshirish va davlat suverenitetini ta'minlash yo'lidagi chora-tadbirlarni o'rganishni davom ettiradi.

1. Chegara Xavfsizligi Tahdidlari

Birinchidan, davlat chegaralarida qonunbuzarliklar muhim bir tahdid sifatida namoyon bo'ladi. Noqonuniy o'tish, giyohvand moddalar va qurollarni kontrabanda qilish har doim xavf tug'dirishi mumkin. Bu muammolar davlatlar o'rtasida ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni buzish xavfini oshiradi. Insonlar noqonuniy o'tish orqali jinoiy

guruhlarga qo'shilib, jamiyatni tahdid ostiga qo'yishlari mumkin. Ikkinchidan, migratsion muammolar ham kuchayib bormoqda. Noqonuniy migrantlar oqimi, davlat chegaralarida qo'riqlashni murakkablashtiradi. Noqonuniy migratsiya, ko'pincha jinoiy faoliyat bilan bog'liq bo'ladi va natijada ichki muammolarni keltirib chiqaradi. Bunday holatlar, davlatlar o'rtasida qiyinchiliklar va ustunliklarni yanada kuchaytirishi mumkin.

2. Terrorizm va Ekstremizm

Terrorizm, milliy xavfsizlikning tahdidi sifatida alohida o'rin tutadi. Terrorchi guruhlar, davlat chegaralarini o'z maqsadlari uchun suiste'mol qilish orqali terrorchilik harakatlarini amalga oshirishga harakat qiladilar. Bunday xurujlar fuqarolarni tahdid ostiga qo'yadi va mamlakatni beqarorlashtirishi mumkin.

Ekstremizm va radikalizatsiya masalalari ham muhimdir. Yoshlar o'rtasida ekstremistik g'oyalar tarqalishi, nafaqat ularning xavfsizligini, balki jamiyatning umumiy barqarorligini ham tahdid qilishi mumkin. Ekstremistik fikrlar, ko'plab yoshlarni o'ziga jalb etadi va ularni xalqaro terrorchilik tarmog'iga olib borishi mumkin.

3. Kiberxavfsizlik Masalalari

Kiberxavfsizlik ham davlatlar uchun katta tahdidga aylangan. Internet va yangi texnologiyalar kiberhujumlar uchun mas'uliyatli bo'lmoqda. Kiberjinoiylar davlatlaring ma'lumotlar bazalariga, tizimlariga yoki infratuzilmalariga zarar yetkazish uchun xarakat qilmoqda. Bu esa, davlatlarni xavfli holatga qo'yadi, chunki kiberxavfsizlik ta'minlanmasa, boshqa sohalarda ham muammolar yuzaga kelishi mumkin.

4. Xalqaro Muvofiqlik va Boshqa Davlatlar Bilan Hamkorlik

Milliy xavfsizlikni ta'minlashda xalqaro hamkorlik zarur. Davlatlar o'rtasida chegara xavfsizligini ta'minlash bo'yicha axborot almashinuvi va qo'shma operatsiyalar

o'tkazish kabi mexanizmlar muhim ahamiyatga ega. Biroq, bu kabi hamkorliklarning amalga oshishi uchun davlatlar, o'zaro tushunish va ishonch hosil qilishlari lozim.

Tavsiya va Yechimlar

Chegara xavffsizligini ta'minlash uchun bir qancha tavsiyalar va yechimlar mavjud. Ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Texnologik yangilanishlar: Zamonaviy texnologiyalarni, masalan, dronlar, sensorlar va mudofaa tizimlaridan foydalanish orqali davlat chegaralarini himoya qilishni kuchaytirish.Masalan, dronlar, sun'iy intellekt, biometrik identifikatsiya tizimlari va aqilli monitoring tizimlaridan foydalanish zarur.

Dronlar va kuzatuv texnologiyalari: Chegaralarda joylashgan dronlar orqali real vaqt rejimida kuzatuv o'rnatish va o'zgarishlarga tezkor javob berish. Dronlar, keng hududlarni tez va samarali ravishda qamrab olib, noqonuniy o'tishlar va xavfli faoliyatlarni aniqlashda yordam beradi.

-Davlat chegaralarida biometrik identifikatsiya tizimlarini kengaytirish va joriy etish.

Barmoq izlari va yuzni aniqlash: Har bir fuqaroning barmoq izlari, yuz xususiyatlari va boshqa biometrik ma'lumotlarini yig'ish orqali maxsus bazalar yaratish. Bu jarayon materiallardagi noqonuniy o'tishlarni aniqlashga yordam beradi.

Yuzli tanib olish texnologiyalari: Yuzni aniqlash texnologiyalarini joriy etish orqali kuzatuv tizimlarini kuchaytirish. Bu nafaqat chegara punktlarida, balki jamoat joylarida ham xavfsizlikni oshirishga yordam beradi.

Biometrik ma'lumotlarni yig'ish va saqlash jarayonida ma'lumotlarning xavfsizligini ta'minlash zarur.

Shifrlash: Biometrik ma'lumotlarni saqlash va uzatishda shifrlash usullarini qo'llash, bu orqali ma'lumotlarning noqonuniy kirishidan himoya qilish mumkin.

Ma'lumotlarni boshqarish siyosati: Biometrik ma'lumotlarni boshqarish, ularga kirishni nazorat qilish va foydalanuvchilarning roziligini olish haqida aniq qoidalar va me'yorlar ishlab chiqish.

Turli biometrik identifikatsiya tizimlarini birlashtirish orqali xavfsizlikni kuchaytirish.

Ko'p faktorli autentifikatsiya: Biometrik tizimlarni boshqa xavfsizlik usullari, masalan, parol yoki tokenlar bilan birgalikda ishlatish. Bu, ehtimoliy tahdidlarni kamaytirishga yordam beradi.

Tizimlararo integratsiya: Biometrik ma'lumotlarni milliy va xalqaro tizimlarga integratsiya qilish, masalan, ikkita mamlakat o'rtasidagi transport va sayohatdagi biometrik nazorat.

Fuqarolarni biometrik tizimlardan foydalanishlari to'g'risida ma'lumot berish va keng jamoatchilikni jalb qilish.

Ma'lumot berish kampaniyalari: Biometrik tizimlar va ularning foydalari, xavfsizlik darajasini oshirish va shaxsiy ma'lumotlarni saqlashga doir ma'lumotlar bilan tanishtirish.

Ommaviy tadbirlar va seminarlar: Biometrik texnologiyalarni tushuntiruvchi tadbirlarni o'tkazish, fuqarolarni ma'lumotlar xavfsizligi va maxfiylikni ta'minlashda qiziqtirish.

O'zgaruvchan muhit va tahdidlarga mos ravishda biometrik tizimlarni yangilash va rivojlantirish. Yuzni tanishning yangi algoritmlari yoki barmoq izlarini aniqlashdagi ilg'or texnologiyalarni joriy qilish.

Doimiy audit va ko'riklar: Biometrik tizimlarning ishlashi va xavfsizligi bo'yicha muntazam tahlil va audit o'tkazish. Bu, tizimlar samaradorligini va ma'lumotlar

xavfsizligini ta'minlashga yordam beradi. Biometrik tizimlarni joriy etishda ijtimoiy va etik muammolarni ko'rib chiqish.

Qonunchilik va me'yoriy asoslar: Biometrik ma'lumotlarni yig'ish va ishlatish bo'yicha qonunlar va me'yorlarni ishlab chiqish. Fuqarolar huquqlari va shaxsiy privacy ni himoya qiluvchi normativ hujjatlarni o'rnatish.

Etik standartlar: Biometrik texnologiyalarni tadqiq qiluvchi ekspertlar va tashkilotlar bilan hamkorlik qilib, etik qoidalar asosida faoliyat yuritishni ta'minlash.

-Davlat chegaralarida real vaqt rejimida monitoring o'tkazishga qaratilgan ilg'or texnologiyalarni joriy etish.

Dronlar va UAV (Noan'anaviy Havo Vositalari): Chegara hududlarida dronlar yordamida kuzatuv olib borish. UAV-lar tezda keng hududlarni qamrab olishi va yuqori aniqlik bilan tahdidlarni aniqlash imkonini beradi.

Sensorlar va kuzatuv kameralarini o'rnatish: Ikkita yoki ko'proq darajali sensor tizimlarini (masalan, harakat sensorlari, infraqizil kameralar) o'rnatish orqali harakatni aniqlash va nazorat qilish.

Monitoring tizimining yanada samarali ishlashi uchun sun'iy intellekt va tahlil usullaridan foydalanish.

AI-analitika: Harakatlar, shuningdek, hududlarda kuzatilgan anomal faoliyatlarni o'rganish va prognoz qilib berish uchun sun'iy intellektga asoslangan tizimlarni ishlab chiqish. Bu tahdidlarga tezkor javob berish imkoniyatini oshiradi.

Ovoz va videoni tahlil qilish: Monitoring tizimlaridagi audiovizual ma'lumotlarni bo'lib, potentsial tahdidlarga tezkor javob berish uchun tanqidiy tahlil qilish.

Monitoring tizimlarini boshqa xavfsizlik tizimlari bilan integratsiya qilish orqali xavfsizlikni kuchaytirish.

Fuqaro xavfsizligi platformalari: Biometrik tizimlar, kiberxavfsizlik va boshqa monitoring tizimlarini prizma sifatida birlashtirish. Olingan ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish platformasida bir joyga keltirilishi.

Xalqaro hamkorlik: Boshqa mamlakatlar bilan birlashtirilgan nazorat tizimlari o'rnatish va ma'lumot almashish orqali transmilliy tahdidlarga qarshi kurash.

Monitoring tizimlaridan olingan ma'lumotlar asosida avtomatik hisobot tizimlarini yaratish.

Real vaqt rejimida hisobotlar: Tizim nazorat qilinayotgan hududlarda o'zgarishlar haqida real vaqt rejimida avtomatik ravishda hisobot taqdim etishi. Bu nazoratni va harakatlarni tezda baholash imkonini beradi.

Budjet va resurslarni rejalashtirish uchun ishlatish: Hisobotlar yordamida zarur xodimlar va resurslarni jalb qilish, shuningdek, kelajakdagi xavflar va tahdidlarga nisbatan strategik rejalashtirish. -Tizimlarni fuqarolar bilan ishlashga qaratish, xavfsizlikni yanada oshirish uchun ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish.

Fuqarolarni xabardor qilish: Ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar orqali fuqarolarni hodisalar haqida ma'lumot berish va xavfsizlikka doir ma'lumotlar bilan ta’minlash. Bu yerda, oddiy fuqarolar chegaralar va xavfsizlik tizimlaridagi voqealarni tezda xabar berishlarini ta'minlash.

Xavfsizlikni kuchaytirish bo'yicha jamoatchilik tashabbuslari: Jamoatchilik raislari va asosiy fuqarolarning tashkilotlari orqali xavfsizlikni oshirishga qaratilgan tashabbuslarni rag'batlantirish. Fuqarolarni o'z atrofidagi hodisalarga qiziqtirish va hamkorlikda xavfsizlikni oshirishda jalb qilish.

- Monitoring tizimlaridan samarali foydalanish uchun mutaxassislarni tayyorlash va bilimlarni oshirish.

Trening va seminarlar: Monitoring tizimlari va yangi texnologiyalarni qanday amalga oshirishni o'rganish uchun turli trening va seminarlar o'tkazish. Bu jarayonda davlat va nodavlat tashkilotlari, ilmiy va ta'lim muassasalari bilan hamkorlik.

Tajribalar almashish: Xalqaro konferensiyalar va seminarlar orqali monitoring tizimlarini dasturlash bo'yicha tajribalarni almashish. Mamlakatlar orasidagi huquqiy me'yorlarni tadqiq qilish va yangiliklarni ko'rib chiqish.

- Ommaviy tushuntirish ishlari.

Fuqarolarni davlat chegaralarining ahamiyati va xavfsizlik choralaridan to'liq xabardor qilish maqsadida keng qamrovli ma'lumot berish kampaniyalarini o'tkazish.

Marketing strategiyasi: Ommaviy axborot vositalaridan, ijtimoiy tarmoqlardan va reklama kanallaridan foydalanib, ma'lumotni keng tarqatish. Ushbu strategiya yordamida fuqarolar uchun mos va tushunarli ma'lumotlarni taqdim etish.

Auditoriyaga moslashtirilgan materiallar: Barcha yosh va ijtimoiy guruhlar uchun tushunarli va qiziqarli bo'lgan turli shakldagi ma'lumotlarni tayyorlash, masalan, videolar, grafikalar, infografikalar va broshyuralar. Ijtimoiy tarmoqlar orqali fuqarolar bilan doimiy aloqada bo'lish, xabardorlik va jamoatchilikning ishtirokini oshirish.

Maxsus guruhlar va sahifalar: Chegaralar va xavfsizlik masalalari bo'yicha maxsus ijtimoiy guruhlar yaratish. Fuqarolar ushbu guruhlarda fikr almashish, savollar berish va o'z fikrlarini bildirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Ma'lumotlarni tezda yangilash: Ijtimoiy tarmoqlarda eng so'nggi yangiliklar va xavfsizlik choralarini tezda tarqatish. Misol uchun, kuzatilayotgan harakatlar va hodisalar haqida xabar berish, kechiktirmaslik va lozim paytda muhim ma'lumotlarni etkazish.

- Yevropa va xalqaro hamkorlik: Chegara xavfsizligi masalalarida xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va har bir davlat o'rtasida samimiy muloqot o'rnatish zarur. Harbiy va

xavfsizlik masalalarida hamkorliklar, tajriba almashinuvi va birgalikda harakat qilish orqali muammolarni hal qilish ko'zda tutilgan.

Xalqaro xavfsizlikni ta'minlash uchun davlatlar o'rtasida turli darajadagi hamkorlikni kuchaytirish zarur.

Ma'lumot almashish: Davlatlar o'rtasida xavfsizlik bo'yicha ma'lumotlarni almashish va tahlil qilish orqali terrorizm, narkotrafik va boshqa jinoiy faoliyatlarni oldini olish imkoniyatini oshirish.

Mintaqaviy va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik: Kelishuvlar va bitimlar asosida qo'shma operatsiyalarni amalga oshirish, xalqaro xujjatlarni ratifikatsiya qilish va birgalikda ta'lim dasturlari o’tkazish.

Maqsadli dasturlar: Xavfli mintaqalarda, masalan, terrorizm xavfi ostida bo'lgan davlatlarda spesifik dasturlar ishlab chiqish va moliyalashtirish.

Xulosa qilib aytganda, davlat chegaralarini qo'riqlash va himoya qilish sohasida yuzaga kelayotgan tahdidlar davlatning milliy xavfsizligini xavf ostiga qo'yadi. Biroq, zamon talablariga mos ravishda tahdidlarga qarshi kurashish uchun davlatlar zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va yangiliklarga tezkor javob berishlari zarur. Milliy xavfsizlikni ta'minlashda har bir davlat o'zining ichki va tashqi tahdidlariga e'tibor qaratib, strategiyalarini ishlab chiqishi lozim.

Ushbu maqolada davlat chegara xavfsizligini ta'minlash va himoya qilish sohasidagi muammolar hamda ularning yechimlari tahlil qilindi. Milliy xavfsizlik nuqtai nazaridan chegara xavfsizligi, zamonaviy davrning eng muhim muammolaridan biri bo'lib qolmoqda. Ushbu jarayon, narkotrafik, terrorizm, noqonuniy migratsiya, kiberhujumlar va ekologik tahdidlar kabi yuqori darajadagi tahdidlarga javob berishni talab qiladi. Kirish qismida, davlat chegaralarini qo'riqlash faqat hududiy nazorat emas, balki iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlik, shuningdek, inson huquqlarini himoya qilish bilan bog'liq ekanligi ta'kidlandi. Ushbu maqola, shuningdek, zamonaviy monitoring

tizimlari, biometrik texnologiyalar, xalqaro hamkorlik va fuqarolarni jalb qilish orqali milliy xavfsizlikni oshirishga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oldi.

Zamonaviy monitoring tizimlari va biometrik identifikatsiya usullari, davlat chegaralarini nazorat qilish va tahdidlarga tezkor javob berish imkoniyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu tizimlar yordamida tahdidlarga javob berish, harakatlarni nazorat qilish va xodimlarga samarali boshqaruv qilish tamoyillari muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, fuqarolarni xavfsizlik ishlariga jalb qilish, jamoatchilikka ma'lumot berish va ommaviy tushuntirish ishlarini yuqori darajada olib borish, xavfsizlikni oshirish va davlat suverenitetini saqlab qolishga yordam beradi. Kengaytirilgan hamkorlik, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish orqali davlatlar o'rtasidagi xavfsizlikni ta'minlash yanada kuchaytirilishi mumkin. Fuqarolarni jalb qilish va tashkilotlar o'rtasida hamkorlikni yaxshilash orqali tahdidlarga qarshi samarali chora-tadbirlar ishlab chiqish mumkin. Ushbu xarakterda yechimlar va strategiyalarni amalga oshirish, mahalliy va global miqyosda barqarorlikni oshirib, fuqarolar hayotining sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Faqat bunday yondashuvlar orqali davlatlar o'z suverenitetini mustahkamlash va milliy xavfsizlikni ta'minlashga muvaffaq bo'lishlari mumkin.

Maqola, umuman olganda, davlat chegaralarini qo'riqlash va himoya qilishda face-to-face (yuzma-yuz) faoliyatlarni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi, bu esa milliy xavfsizlik tizimlarining samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan manbalar.

1.BMT Xavfsizlik Kengashi (UN Security Council) Hisobotlari

2.Yoshlarni Jalb Qilish Dasturlari

3.Ommaviy Xavfsizlik va Fuqarolar Ishtiroki

4.Milliy Xavfsizlik Strategiyalari

5.Xalqaro Hamkorlik va Amaliyotlar

6.Dronlar va UAV-larni Qo'llash bo'yicha Tadqiqotlar

7.Himoya va Qo'riqlash sxemalari

8.Xalqaro xavfsizlik va siyosat haqida maqolalar va tahlillari.

9. Kiberxavfsizlik bo'yicha xalqaro tashkilotlarning hisobotlari.

10.Yaqin vaqtlarda sodir bo'lgan terroristik hujumlar va ularning oqibatlari haqida ma'lumotlar